

werpen op den achtergrond is gedrongen, blijft deze schildering toch nog gebonden aan waargenomen voorwerpen; een kompositie dus nog „volgens de natuur”. 5 geeft een verder beeldingsmoment van 1 te zien. Hierin is gestreefd van de in de impressie *waargenomen verhoudingen uit*, door verstrakking van de contour tot het rechte en door verdieping van de kleur tot het vlakke, tot een meer evenwichtige verhouding der elkaâr beïnvloedende en doordringende vlakken te komen. Ook krijgt de ruimte, inplaats van een perspectiefisch-natuurlijke een meer beeldende werking over het geheele vlak. 9 geeft de eindbeelding als resultaat van „door”- en „om”-beelding te zien. In het rechthoekige beeldingsvlak is zoowel kleur als lijn door uiterste verstrakking tot het rechte, tot bepaaldheid gesteld en is gestreefd de beeldende idee door evenwichtige verhouding „volgens de kunst”, onverhuld door het grillige der natuurlijke objecten (zie 1) tot uitdrukking te brengen. Zou men in deze conceptie b.v. een lijn of vlak uitnemen of toevoegen, zoo zou in beide gevallen een onevenwichtigheid in de compositie ontstaan.

29, 30, 31 en 32. — Beeldhouwkunst (XXe eeuw).

Als reactie op de impressionistische beeldhouwkunst — waarbij de plastiek op de wijze der natuurlijke grilligheid tot uitdrukking kwam — is de kunst van Alex. Archipenko den Rus wel een der sterkste uitingen. Wat „Vlak” is in de schilderkunst is in de beeldhouwkunst „Volume”. Dit brengt een beelding in drie dimensies mede. Op naturalistische wijze was het niet mogelijk het probleem der beelding in drie dimensies zuiver, door enkel verhouding, op te lossen. De moeilijkheid van het probleem bestaat voornamelijk hierin: de drie dimensies (hoogte, breedte, diepte) gelijkwaardig te maken, — d. i. tot *beeld te stellen*, — door verhouding der volumens tot elkaâr, door overbrengen der proporties. In de klassieke en neoklassieke beeldhouwkunst werd naar dit ideaal gestreefd, hoewel in het vrij staande figuur altijd één, soms twee der dimensies tot beeldende uitdrukking kwamen, meestal bleef de frontaliteit overheerschen. Ook werd er naar gestreefd door vermenigvuldiging (Trajanuszuil enz.) een beelding in 3 dimensies te verkrijgen. Op de wijze der natuur leidde dit tot de meest absurde oplossingen (zie den dans van Car-